

Brussel, 26-28 maart 2014 | Paleis der Academiën - Hertogsstraat 1 - 1000 Brussel

Achter de verhalen 5: Terug naar de tekst?

Vrije Universiteit Brussel

Achter de verhalen, het algemene congres voor de moderne Nederlandse literatuurstudie, is aan zijn vijfde editie toe. Na twee afleveringen in België (Leuven en Gent) en twee in Nederland (Nijmegen en Utrecht) is Brussel aan de beurt. Het congres vindt plaats van woensdag 26 tot vrijdag 28 maart 2014 aan de Vrije Universiteit Brussel, onder de auspiciën van het Studiecentrum voor Experimentele Literatuur (SEL) en het Centrum voor Literatuur, Intermedialiteit en Cultuur (CLIC).

Elke congresdag begint en eindigt met een keynote-lezing. De sprekers zijn GILLIS DORLEIJN (Rijksuniversiteit Groningen), RALF GRÜTTEMEIER (Carl von Ossietzky Universität Oldenburg), FRANS-WILLEM KORSTEN (Universiteit Leiden), PIETER VERSTRAETEN (KU Leuven), SVEN VITSE (Universiteit Utrecht) en NACHOEM M. WIJNBERG (Universiteit van Amsterdam).

De centrale vraag van het congres is welke plaats de tekst in de modern-letterkundige neerlandistiek inneemt, met andere woorden in welke vormen teksten vandaag bestudeerd worden, of zij hun plaats moeten heroveren in de literatuurstudie dan wel nooit weggeweest zijn en zonder complexen met andere onderzoeksobjecten gecombineerd kunnen worden. In concreto staan zowel een aantal aspecten van de tekst centraal en allerlei transformaties ervan als de mogelijke invalshoeken. Aan elk van die thema's wordt een congresdag besteed. Enerzijds komen verkenningen van nieuwe onderzoeksgebieden en methodologische reflecties aan bod en anderzijds worden concrete tekstanalyses gepresenteerd. Elke congresdag legt andere accenten.

Dag 1: Aspecten

De laatste jaren tekenen zich interessante vernieuwingen af in de studie van teksten, zoals in het onderzoek van stijl, ruimte, personages en objecten. Hoe geven plaatsen en settings in literatuur (bv. stad vs. platteland) betekenis aan de tekst? Wat voor personages (helden of anti-helden, types of psychologisch uitgewerkte figuren) bevolken de Nederlandse literatuur? Hoe evolueert 'het personage' binnen een oeuvre of in de loop van de literatuurgeschiedenis? Ook de voorstelling van materiële objecten in literatuur verdient onze aandacht: gebruiksvoorwerpen, machines en technologie, geld en handelwaar wijzen naar de ideologie van teksten en moeten een plaats krijgen in de interpretatie ervan.

Dag 2: Invalshoeken

Vele van de theoretische invalshoeken die de literatuurwetenschap ontwikkeld heeft om de literaire tekst te bestuderen, zoals ideologiekritische interpretatie, discoursanalyse en narratologie, worden vandaag nog altijd in de praktijk gebracht. Andere verdienen een actualisering of een explicietere reflectie. *Achter de verhalen 5* wil graag ruimte bieden voor reflectie over tekstgerichte methodes in het algemeen en over enkele velden in het

bijzonder: hoe kunnen we vandaag bijdragen tot het begrip van literaire genres in de moderne Nederlandse literatuur? Op welke basis interpreteren we teksten? Hoe activeert de tekst het bewustzijn van de lezer? Wat is de potentiële bijdrage van een geactualiseerde thematologie en motievenstudie?

Dag 3: Transformaties

Literaire teksten zijn geen statische of onveranderlijke objecten. Zij hebben een specifieke ontstaansgeschiedenis, zijn gedurende hun bestaan aan allerlei veranderingen onderhevig en manifesteren zich daarbij in diverse verschijningsvormen, ook in andere dan louter tekstuele media. Binnen het deel 'Transformaties' willen we onderzoekers aan het woord laten die zich bezighouden met onderwerpen als tekstgenese, vertaling, intermedialiteit, adaptatie, teksteditie, kortom: met teksten in de verschillende fasen en stadia van hun bestaan en in de vele vormen en gedaantes die zij hierin kunnen aannemen.

Inschrijving

Wie het congres wil bijwonen, kan zich nog **tot 17 maart 2014** aanmelden via achterdeverhalen5@gmail.com of het webformulier op de congreswebsite.

Deelname aan Achter de verhalen 5 is in principe gratis. Wel wordt een bijdrage van **20 euro per dag** gevraagd voor de congrescatering (broodjeslunch, koffie en andere dranken; borrel op vrijdag). Niemand is echter verplicht hiervan gebruik te maken, het staat iedereen vrij op eigen gelegenheid te gaan lunchen. Het diner op donderdagavond vindt plaats in restaurant La Manufacture aan de Onze-Lieve-Vrouw Van Vaakstraat 12 / 12 Rue Notre-Dame du Sommeil en is alleen voor sprekers en genodigden.

Praktisch

Alle informatie over het programma, de locatie, mogelijke accommodatie en inschrijving vindt u op de website: www.vub.ac.be/events/2014/achterdeverhalen5

Organisatie

Lars Bernaerts, Elke Depreter, Lieselot De Taeye, Hans Vandevoorde en Marc van Zoggel

Nederlandse Taalunie

26 maart 2014		Aspecten	
9u30	Introductie door Georges Declercq (Decaan Letteren & Wijsbegeerte VUB) en de organisatoren		
10u00	Economie en poëzie Nachoem M. Wijnberg (Universiteit van Amsterdam)		
11u00	Pauze		
11u30	Literatuur en journalistiek Lieselot De Taeye Hilde Van Belle Beatrix van Dam	Van thema tot topos Véronique Dieu Michel De Dobbeleer Wilbert Smulders	Personages en identiteit Gwennie Debergh Martina Vitackova Jan Konst
13u00	Lunch		
14u30	Reizen tussen fictie en non-fictie Lut Missinne Malgorzata Drwal Tom Sintobin	Posities van de auteur Ryenne Keltjens Alex Rutten Janneke van der Veer	Tijd, plaats, lichaam Filip De Ceuster Hans Demeyer Matthieu Sergier
16u00	Pauze		
16u30	Kromzwaarden en Delfts blauw. Objecten in de roman Pieter Verstraeten (KU Leuven)		
27 maart 2014		Invalshoeken	
9u30	Gevechten om tekst: van jurisprudentie tot fragment Frans-Willem Korsten (Universiteit Leiden / Erasmus Universiteit Rotterdam)		
10u30	Pauze		
11u00	Schrijvers, literatuur en politiek Odile Heynders Yra van Dijk Sander Bax	Poëtica Koen Rymenants Ted Laros Marieke Winkler	Digitale perspectieven Jan Gielkens Kim Jautze, Corina Koolen, Andreas van Cranenburgh en Karina van Dalen-Oskam
12u30	Lunch		
14u00	Ideologie en engagement Kevin Absillis Petra Boudewijn Daan Rutten Jaap Faber	Pre/Posthumanisme Mina Etemad Barbara Fraipont Hester Meuleman Matthias Velle	
16u00	Pauze		
16u30	Ideologiekritiek na het postmodernisme Sven Vitse (Universiteit Utrecht)		
28 maart 2014		Transformaties	
9u30	Terug naar de tekst – maar waarom zouden we? Over motivaties van onderzoek naar transformaties van teksten Ralf Grüttemeier (Carl von Ossietzky Universität Oldenburg)		
10u30	Pauze		
11u00	Literatuur omschreven Agnes Andeweg Adelheid Ceulemans Jeroen Dera Elke Depreter	Voor en na het werk Elli Bleeker Peter Kegel Suzan van Dijk Frans Ruiters	Vertalingen Irena Barbara Kalla Judit Gera Jan Oosterholt Stéphanie Vanasten
13u00	Lunch		
14u00	Rondetafelgesprek o.l.v. Jos Joosten met Jeroen Dera, Dirk De Geest, Judit Gera, Kris Humbeek, Maaïke Meijer, Saskia Pieterse en Carl De Strycker		
15u00	Het einde van de literatuur Gillis Dorleijn (Rijksuniversiteit Groningen)		
16u00	Borrel		

<p>[Stevin]</p>	<p>Posities van de auteur (voorzitter: Yra van Dijk, UL)</p> <p>Ryanne Keltjens (Rijksuniversiteit Groningen), '[A]ls je schrijft, dan ben je nog geen schrijver'. De representatie van de auteur als onderhandelingsstrategie</p> <p>Alex Rutten (Open Universiteit), Kunstclowns, de middelmaat en artistieke zwervers: meerstemmigheid in het literaire werk van Agnes Maas-van der Moer</p> <p>Janneke van der Veer (Universiteit Utrecht), Anna Blamans epistolaire avontuur: een nieuw perspectief op brieven</p> <p>Tijd, plaats, lichaam (voorzitter: Stéphanie Vanasten, UCL)</p> <p>Filip De Ceuster (Universiteit Antwerpen), 'Vóór het prieel heb ik mijne moeder gekiekt'. Moderne objecten in Maurice Gilliams' <i>Elias of het gevecht met de nachtegale</i> (1936)</p>
<p>[Ockeghem]</p>	<p>Hans Demeyer (Universiteit Gent), Anatomie van literaire lichamen: vervreemding & authenticiteit, methode & analyse</p> <p>Matthieu Sergier (Université Saint-Louis Bruxelles & Université catholique de Louvain), Een 'nouveau journal' voor nieuwe tijden. Het experimentele schrijversdagboek als uitdaging aan de geschiedenis</p>
<p>1600</p>	<p>Pauze</p>
<p>1603 [Albert II]</p>	<p><i>Kromzwaarden en Delfts blauw. Objecten in de roman</i> Pieter Verstraeten (KU Leuven)</p> <p>Respondent: Erik Spinoy (Université de Liège)</p>

9U30 [Albert II]	<i>Gevechten om tekst: van jurisprudentie tot fragment</i> Frans-Willem Korsten (Universiteit Leiden / Erasmus Universiteit Rotterdam) Respondent: Anneleen Masschelein (KU Leuven)
10U30	Pauze
11U00 [Rubens]	Schrijvers tussen literatuur en politiek (voorzitter: Jan Konst, FU Berlin) Odile Heynders (Universiteit van Tilburg), Schrijvers: hun literaire oeuvre, politieke mening en publieke performance Yra van Dijk (Universiteit Leiden), Arnon Grunberg: de publieke intellectueel als opvoeder Sander Bax (Universiteit van Tilburg), Het publieke schrijverschap van Leon de Winter
[Stevin]	Poëtica (voorzitter: Maaike Meijer, UM) Koen Rymenants (Vrije onderzoeker), De versinterne poëtica van <i>Forum</i> (1932-1935) Ted Laros (Carl von Ossietzky Universität Oldenburg), Poëtische en institutionele autonomiseringstendensen in het Zuid-Afrika van de jaren '70: De Kaapse rechtszaak rond André Brinks <i>Kennis van die Aand</i> (1974) Marieke Winkler (Radboud Universiteit Nijmegen), 'De wil elkaar te begrijpen wordt vaak verdrongen door de wil elkaar te verslaan'. Tekstinterpretatie bij H.A. Gomperts en J.J. Oversteegen in de jaren '60
[Ockeghem]	Digitale perspectieven (voorzitter: Bert van Raemdonck, KANTL) Jan Gielkens (Huygens ING), Tekstverlies. Of: is de integriteit van ons werk materiaal in het geding? Kim Jautze, Corina Koolen, Andreas van Cranenburgh en Karina van Dalen-Oskam (Huygens ING), Meetbare genrekenmerken. The Riddle of Literary Quality
12U30	Lunch
14U00 [Rubens]	Ideologie en engagement (voorzitter: Odile Heynders, UvT) Kevin Absillis (Universiteit Antwerpen), De man die zijn volk modern leerde zijn. Een ideologiekritische lectruur van Hendrik Conscience Petra Boudewijn (Rijksuniversiteit Groningen), De literaire representatie van Indo-paupers: slachtoffers van discriminatie of van raciale factoren? Daan Rutten (Universiteit Utrecht), Willem Frederik Hermans, mythograaf Jaap Faber (Karoli Gaspar Reformatius Egeyem, Boedapest), Van encyclopedie tot alternatieve geschiedenis. Ontwikkelingen in het oeuvre van Koen Peeters
[Ockeghem]	Pre/Posthumanisme (voorzitter: Inge Arteel, VUB) Mina Etemad (Universiteit van Amsterdam), Samenleven of met rust laten: het posthumanistisch gedachtegoed van <i>Koetsier Herfst</i> Barbara Fraipont (Université catholique de Louvain), 'Look at the fish and then the theory'. Een nieuwe kijk op het dier vanuit Charlotte Mutsaers' werk? Hester Meuleman (Vrije onderzoeker), Dichten om te bezweren. Tekstinterpretatie en

	<i>ritual studies</i> Matthias Velle (Universiteit Gent), Philoctetes variaties. Over technologie en tragiek in het werk van Peter Verhelst
16u00	Pauze
16u30 [Albert II]	<i>Ideologiekritiek na het postmodernisme</i> Sven Vitse (Universiteit Utrecht) Respondent: Ben Peperkamp (Vrije Universiteit Amsterdam)

9U30 [Albert II]	<p><i>Terug naar de tekst – maar waarom zouden we? Over motivaties van onderzoek naar transformaties van teksten</i> Ralf Grüttemeier (Carl von Ossietzky Universität Oldenburg)</p> <p>Respondent: Kris Humbeek (Universiteit Antwerpen)</p>
10U30	Pauze
11U00	<p>Literatuur omschreven (voorzitter: Ronald Geerts, VUB)</p> <p>Agnes Andeweg (Universiteit Maastricht), <i>De Vliegende Hollander</i>: over spookverhalen, nationale identiteit en globalisering</p> <p>Adelheid Ceulemans (Koninklijk Conservatorium Antwerpen & Universiteit Antwerpen), 'Eene onloochenbare verwantschap'. Muziek en literatuur in het negentiende-eeuwse Vlaamse cultuurleven</p> <p>[Rubens] Jeroen Dera (Radboud Universiteit Nijmegen), Radiokritiek versus dagbladkritiek in het interbellum: A.M. de Jong en P.H. Ritter jr.</p> <p>Elke Depreter (Vrije Universiteit Brussel), Tekst en beeld in de poëzie van Max Kazan – verwijzingen naar surrealistische beeldende kunst in de Vlaamse (post)experimentele poëzie</p> <p>Voor en na het werk (voorzitter: Kim Gorus, SLA)</p> <p>Elli Bleeker (Huygens ING), Edities met eindeloze mogelijkheden. Over de noodzaak van nieuwe richtlijnen voor digitale edities</p> <p>Peter Kegel (Huygens ING), 'Haar mond open, bloed op haar slaap'. Een tekstgenetische benadering van <i>Ik heb altijd gelijk</i> (1951) binnen de context van het editieproject <i>Volledige Werken</i> Willem Frederik Hermans</p> <p>[Stevin] Suzan van Dijk (Huygens ING), Achter het verhaal van de literatuurgeschiedenis. Het onderzoek naar 'vergeten' teksten</p> <p>Frans Ruiters (Universiteit Utrecht), Bourdieuaanse meditatie</p> <p>Vertalingen (voorzitter: Arvi Sepp, VUB)</p> <p>Irena Barbara Kalla (Uniwersytet Wrocławski), 'De eindeloosheid in beweging'. Over <i>Wonen in de vloed</i> van Albert Bontridder.</p> <p>Judit Gera (Eötvös Loránd Universiteit Budapest), Twee mogelijke betekenissen van Conscience's <i>De Leeuw van Vlaanderen</i> in het Hongaars</p> <p>[Ockeghem] Jan Oosterholt (Open Universiteit & Carl von Ossietzky Universität Oldenburg), Victor Hugo 'vernederlandst': Adriaan van der Hoops <i>Han van Ysland</i> en <i>La Esmeralda</i> (1837)</p> <p>Stéphanie Vanasten (Université catholique de Louvain), Als twee keerzijden van dezelfde medaille. Vertalen én schrijven als transtekstuele praktijk bij Leonard Nolens</p>
13U00	Lunch
14U00 [Albert II]	<p>Rondetafelgesprek o.l.v. Jos Joosten (Radboud Universiteit Nijmegen)</p> <p>met: Jeroen Dera (Radboud Universiteit Nijmegen), Dirk De Geest (KU Leuven), Judit Gera (Eötvös Loránd Universiteit Budapest), Kris Humbeek (Universiteit Antwerpen), Maaïke Meijer (Universiteit Maastricht), Saskia Pieterse (Universiteit Utrecht), Carl De Strycker (Poëziecentrum)</p>

1500 [Albert II]	<i>Het einde van de literatuur</i> Gillis Dorleijn (Rijksuniversiteit Groningen)
1600	Borrel